

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Václavem Trajerem ve věci

žalobkyně: J. H., narozená X,
bytem X,
zastoupená I. H., opatrovníkem, narozeným X,
bytem X,

proti

žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí,
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 1. 2021, sp. zn. SZ/MPSV-2019/198820-916, č. j. MPSV-2021/1235-916,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého opatrovníka domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 4. 1. 2021, sp. zn. SZ/MPSV-2019/198820-916, č. j. MPSV-2021/1235-916, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajská pobočka v Ústí nad Labem, kontaktní pracoviště Ústí nad Labem (dále jen „správní orgán prvního stupně“), ze dne 23. 8. 2019, č. j. 154567/2019/UUA. Tímto rozhodnutím byl žalobkyni nepřiznán příspěvek na péči s odůvodněním, že v případě žalobkyně nejde o

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

osobu, která se podle § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“), považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby, ale jde o osobu starší 18 let věku, která nesplňuje zdravotní podmínky pro uznání stupně závislosti.

Žaloba

2. Žalobkyně v podané žalobě nejprve detailně popsala dosavadní průběh správního řízení a namítla, že napadené rozhodnutí je v rozporu se zákonem, konkrétně s § 3, § 50 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) ve spojení s § 8 a § 9 zákona o sociálních službách a s vyhláškou č. 505/2006 Sb., vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „vyhláška“). Nezákonnost napadeného rozhodnutí spatřovala žalobkyně v tom, že bylo i přes opakované posouzení jejího zdravotního stavu založeno na doplňujícím posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ústí nad Labem (dále jen „posudková komise v Ústí nad Labem“) ze dne 9. 11. 2020, který není jednoznačný, úplný a přesvědčivý. Žalobkyně pokračovala, že žalovaný tento posudek vzal za zásadní podklad pro vydání rozhodnutí, ačkoli se přesvědčivě nevypořádal s jednoznačností a úplností posudku, námitkami žalobkyně proti němu, s vyjádřeními žalobkyně k podkladům pro vydání rozhodnutí a opakovanými žádostmi žalobkyně o provedení lékařské prohlídky.
3. Žalobkyně namítala, že se žalovaný opomenul řádně vypořádat s jejím vyjádřením k podkladům pro vydání rozhodnutí ze dne 21. 12. 2020, neboť u posudkové komise v Ústí nad Labem nedožádal vysvětlení či doplnění ani neprovedl žádnou správní úvahu, na základě čehož námitky žalobkyně de facto opomenul. Žalobkyně vyjádřila své přesvědčení, že za řádné a přezkoumatelné vypořádání ve smyslu § 68 odst. 3 správního řádu nelze pokládat pouhé shrnutí průběhu posuzování zdravotního stavu po dobu správního řízení a konstatování, že je posudek dostatečně odůvodněný. Podle názoru žalobkyně je z těchto důvodů napadené rozhodnutí v rozporu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu, neboť žalovaný neprovedl test přesvědčivosti podkladového posudku a naopak jej i přes jeho mezerovitost a spekulativnost vzal za podklad pro rozhodnutí. Žalobkyně odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2017, č. j. 5 Ads 80/2016-22, a nález Ústavního soudu ze dne 6. 3. 2018, sp. zn. III. ÚS 4160/16.
4. Žalobkyně dále připomněla, že posudková komise v Ústí nad Labem v doplňujícím posudku ze dne 9. 11. 2020 uvedla, že se zdravotní stav žalobkyně projevuje účelovými projevy, agravační až simulací. Žalobkyně tento závěr označila za spekulativní a vymezila se vůči tvrzení posudkové komise v Ústí nad Labem, že se u ní nejedná o pravé auditivní a vizuální halucinace, neboť halucinace jsou u některých etnik běžné. Žalobkyně označila takové hodnocení za předsudečné vůči romskému etniku a nepodložené medicínskými argumenty. Jedná se o tedy subjektivní hodnocení členů komise. Za medicínsky nepodložené označila žalobkyně rovněž výtky posudkové komise v Ústí nad Labem týkající se její upravenosti, zapomenutí číst a psát a vyhýbání se vyšetření před posudkovou komisí. Žalobkyně z těchto důvodů vyjádřila pochybnosti o nestrannosti členů posudkové komise v Ústí nad Labem a navrhla vypracování revizního posudku u Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze (dále jen „posudková komise v Praze“). Žalovaný podle názoru žalobkyně postupoval v rozporu § 14 odst. 3 správního řádu, neboť na tyto námitky nikterak nereagoval.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 2. strana)

5. Žalobkyně dále uvedla, že se žalovaný opomenul vypořádat s tvrzením posudkové komise v Ústí nad Labem, podle něhož se u žalobkyně nejedná o schizoafektivní poruchu, nýbrž o smíšenou poruchu osobnosti. Toto posudkové hodnocení je přitom v přímém rozporu s podklady pro vydání rozhodnutí, zejména s lékařskou dokumentací ošetřujícího psychiatra MUDr. F., znaleckým posudkem MUDr. E. V. vypracovaným v řízení o svéprávnosti žalobkyně a posudkem o invaliditě ze dne 13. 6. 2019. Posudková komise podle názoru žalobkyně nepředestřela žádné jasné medicínské argumenty, na jejichž základě se odklání od konstantních a vzájemně provázaných lékařských zpráv obsažených v podkladech. Žalovaný v napadeném rozhodnutí nekonstatuje žádný relevantní argument, na jehož základě považuje posudek i přes tyto rozpory za objektivní a přesvědčivý.
6. Žalobkyně dále uvedla, že posudková komise v Ústí nad Labem bez jasného vysvětlení označila sociální šetření za provedené v nesouladu se zdravotním stavem žalobkyně. Žalobkyně připomněla, že záznam ze sociálního šetření je v řízení o příspěvku na péči podkladem pro vydání rozhodnutí sine qua non. Jestliže žalovaný považoval posudek za přesvědčivý, měl za nepřesvědčivý považovat záznam ze sociálního šetření a za účelem zjištění skutkového stavu dožádat provedení nového sociálního šetření. Takový postup je rovněž v souladu s interním předpisem žalovaného, konkrétně s čl. 3 odst. 7 Metodického pokynu ředitele odboru posudkové služby pro posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí – Posuzování stupně závislosti pro účely příspěvku na péči ze dne 27. 10. 2014, č. j. 2014/9245-721 (dále jen „Metodický pokyn“). Žalobkyně pokračovala, že pokud žalovaný akceptoval doplňující posudek posudkové komise jako dostatečný pro vydání rozhodnutí bez provedení nového sociálního šetření, zatížil své rozhodnutí procesní vadou. Žalovaný podle názoru žalobkyně rovněž nevysvětlil, jaké závěry ze sociálního šetření vzal na zřetel, od kterých se odklonil a z jakých důvodů.
7. Žalobkyně dále namítla, že nebylo provedeno osobní vyšetření jejího zdravotního stavu. Uvedla, že se z jednání posudkové komise dne 9. 11. 2020 kvůli svému nepříznivému zdravotnímu stavu omluvila. Posudková komise a žalovaný se opomenuli vypořádat s důvody, pro které se žalobkyně z jednání omluvila, tedy s faktem, že její neúčast souvisela se symptomy jejího duševního onemocnění. Žalobkyně zastávala názor, že žalovaný byl povinen hodnotit tento fakt jako relevantní kritérium při posouzení nároku na příspěvek na péči, neboť tento fakt svědčí o závislosti žalobkyně na péči třetí osoby. Žalobkyně zdůraznila, že mělo být přijato vhodné opatření, neboť nic nebránilo tomu, aby byla lékařská prohlídka provedena, a to formou návštěvy v místě jejího bydliště ve smyslu čl. 3 odst. 9 Metodického pokynu. Žalobkyně s odkazem na čl. 3 odst. 9 Metodického pokynu uvedla, že provedení lékařské prohlídky posuzované osoby v řízení o příspěvku na péči v jiném místě, než v sídle posudkové komise, není z povahy věci výjimkou. Žalobkyně uvedla, že opomenutí posudkové komise v tomto směru je v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu, která vyjadřuje nezbytnost, resp. zásadní potřebu osobního vyšetření osob trpících závažnými duševními nemocemi. Žalobkyně v této souvislosti odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2018, č. j. 1 Ads 124/2017-49.
8. Žalobkyně dále namítala nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí v části týkající se samostatného zvládání základních životních potřeb orientace, komunikace a péče o zdraví. Žalobkyně uvedla, že se žalovaný v napadeném rozhodnutí nevypořádal se zvládáním jednotlivých aktivit základních životních potřeb v souladu s principem podle § 2a vyhlášky, podle kterého nezvládnutí byť jediné aktivity znamená nezvládnutí základní

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 3. strana)

životní potřeby jako takové. Žalobkyně uvedla, že její závislost na péči třetí osoby vyplývá ze znaleckého posudku vypracovaného v řízení o omezení svéprávnosti. S tímto znaleckým posudkem se žalovaný opomenul řádně vypořádat a v rozporu s § 68 odst. 3 správního řádu ani neodůvodnil, proč tento posudek nehodnotil jako jeden z podkladů pro vydání rozhodnutí. Žalobkyně pokračovala, že se žalovaný s jejími odvolacími námitkami nevypořádal.

9. K základní životní potřebě orientace žalobkyně uvedla, že nezvládání této základní životní potřeby plyne již ze samotné povahy duševní nemoci, kterou trpí, zejména z přetrvávajících halucinací a psychotických stavů. Žalobkyně pokračovala, že nezvládání základní životní potřeby orientace se odráží v rozsudku o omezení svéprávnosti – pokud tedy žalovaný dospěl k závěru, že je žalobkyně orientovaná všemi směry, měl z úřední povinnosti dát podnět opatrovnickému soudu o navrácení její plné svéprávnosti. K tomu však žalovaný nepřistoupil a tím zatížil svůj postup v řízení zjevnou zmatečností.
10. K základní životní potřebě komunikace žalobkyně uvedla, že její komunikační schopnosti jsou, zejména při používání prostředků komunikace na dálku, pouze občasné. Ve fázi atak duševní nemoci není žalobkyně schopna přijímat a chápat obsah sdělovaných zpráv, opakovaně telefonuje sociálním pracovnícům, úřadům a soudům a dotazuje se na bagatelní otázky, není schopna verbalizovat svá přání. Žalobkyně rovněž v řízení opakovaně uváděla, že zapomněla číst a psát, žalovaný však bez dalšího tuto skutečnost vyhodnotil jako nedůvěryhodnou a účelovou.
11. K základní životní potřebě péče o zdraví žalobkyně namítla, že se posudková komise v Ústí nad Labem odklonila od posudku vypracovaného v řízení před správním orgánem prvního stupně, a to bez odůvodnění. Posudkový závěr označila žalobkyně v této části za vnitřně rozporný, neboť na jedné straně posudková komise v Ústí nad Labem konstatovala „*zjevné nadužívání anxyolitiků*“, na druhé straně nedospěla k závěru, že žalobkyně není schopna samostatně užívat medikaci.
12. Žalobkyně dále namítla, že žalovaný řádně neodůvodnil odmítnutí jejího návrhu na provedení důkazů, zejména revizním posudkem dožádaným u posudkové komise v Praze, soudně znaleckým posudkem MUDr. V. vypracovaným v řízení o omezení svéprávnosti, posudkem o invaliditě, lékařskou prohlídkou žalobkyně.
13. Žalobkyně závěrem podané žaloby navrhla provedení důkazů napadeným rozhodnutím a rozhodnutím správního orgánu prvního stupně, posudky posudkové komise v Ústí nad Labem, odvoláním a vyjádřením žalobkyně v řízení, rozsudkem Okresního soudu v Ústí nad Labem o omezení svéprávnosti žalobkyně, znaleckým posudkem MUDr. E. V., posudkem o invaliditě žalobkyně ze dne 19. 12. 2019 a posudkem Posudkové komise v Praze, eventuálně soudně znaleckým posudkem z oboru psychiatrie.

Vyjádření žalovaného k žalobě

14. Žalovaný k výzvě soudu předložil správní spis a písemné vyjádření k žalobě, v němž vyjádřil své přesvědčení, že postupoval v odvolacím řízení v souladu s platnými právními předpisy. Uvedl, že zdravotní stav žalobkyně byl posuzován posudkovou komisí v Ústí nad Labem, která zasedala v odborném složení, kdy byl při posuzování přítomen jak posudkový lékař, tak odborník z oboru psychiatrie a žalobkyně se z jednání omluvila. Žalovaný pokračoval, že posudková komise měla k dispozici objektivní odborné lékařské zprávy a podkladem bylo i sociální šetření, jehož závěry ovšem plně nekorelují s objektivní

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 4. strana)

zdravotní dokumentací a sdělené informace neodpovídají zdravotnímu stavu. Žalovaný pokračoval, že jako nezvládnutou uznal základní životní potřebu osobní aktivity, což bylo v posudku zdůvodněno, naopak nebyl žádný objektivní důvod pro nezvládání namítaných základních životních potřeb orientace a komunikace. Posudková komise v Ústí nad Labem se neshodla s posudkovým lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení Ústí nad Labem v nezvládnutí základních životní potřeby péče o zdraví, neboť k tomu nenašla objektivní funkční důvod.

15. Žalovaný uvedl, že žalobkyně namítala v průběhu odvolacího řízení nesouhlas s posouzením zdravotního stavu bez její účasti, a proto bylo následně vyžádáno doplňující posouzení jejího zdravotního stavu, kam se ovšem s omluvou nedostavila a náhradní termín nepožadovala. Následně opět nesouhlasila s doplňujícím posudkem a požadovala vypracování revizního posudku u posudkové komise v Praze, k čemuž se žalovaný vyjádřil v odůvodnění napadeného rozhodnutí.
16. Žalovaný měl dále za to, že žalobkyně nikterak nezdůvodnila své pochybnosti o nestrannosti členů komise, jejich zaujatosti či podjatosti. Ve svém vyjádření to pouze obecně uvedla bez odůvodnění, žalovaný to proto nepovažoval za namítání podjatosti podle § 14 odst. 3 správního řádu. Nevyhovění žádosti žalobkyně o přiznání příspěvku na péči ještě podle názoru žalovaného nelze považovat za podjatost či zaujatost vůči posuzované osobě. Žalobkyně byla o posuzování svého zdravotního stavu posudkovou komisí v Ústí nad Labem dvakrát informována usnesením o přerušení řízení a sama požadovala doplňující posouzení u této komise. Žádné námitky podjatosti přitom nevznikly.
17. Žalovaný shrnul, že řízení bylo provedeno v souladu se zákonem o sociálních službách i správním řádem, neboť opatřené podklady pro rozhodnutí žalovaného v odvolacím řízení byly řádně vyhodnoceny a výrok rozhodnutí řádně zdůvodněn. Závěrem žalovaný plně odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a navrhl zamítnutí žaloby.

Posouzení věci soudem

18. O žalobě soud rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasil a žalobkyně se po řádném poučení, že může vyslovit souhlas s rozhodnutím věci bez jednání a že nevyjádření se v určené lhůtě je považováno za souhlas, k nařízení jednání nevyjádřila.
19. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu, nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

20. Smyslem zákona o sociálních službách je úprava podmínek poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Příspěvek na péči, který je předmětem řízení v dané věci, se podle § 7 téhož zákona poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu. Nárok na něj má osoba, která splňuje předpoklady uvedené v § 4 odst. 1 téhož zákona (mezi účastníky není sporu o tom, že podmínky zde uvedené žalobkyně splňuje), která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8 uvedeného zákona, pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká nebo asistent sociální péče nebo poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb nebo dětský domov, anebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu; nárok na příspěvek má tato osoba i po dobu, po kterou je jí podle zvláštního právního předpisu poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace. O příspěvku rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce.
21. Podle § 8 uvedeného zákona osoba (starší 18 let), která vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby, se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb.
22. Dle § 9 uvedeného zákona se při posuzování stupně závislosti hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis (§ 9 odst. 4, 5 a 6 téhož zákona).
23. V § 1 odst. 4 vyhlášky je uvedeno, že za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základní

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 6. strana)

životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.

24. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis, kterým je vyhláška. Dle § 2 odst. 1 vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládání základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení. Dle § 2a uvedené vyhlášky pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
25. V příloze č. 1 vyhlášky jsou vymezeny schopnosti zvládat základní životní potřeby.
26. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**mobilita**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, otevírat a zavírat dveře, chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.
27. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**orientace**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem, orientovat se v přirozeném sociálním prostředí a v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.
28. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**komunikace**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a porozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.
29. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**stravování**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, stravu rozdělit na menší kousky a naservírovat ji, dodržovat stanovený dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.
30. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**oblékání a obouvání**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
31. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**tělesná hygiena**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 7. strana)

si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holiť se.

32. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „výkon fyziologické potřeby“ se považuje stav, kdy osoba je schopna včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.
33. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „péče o zdraví“ se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.
34. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „osobní aktivity“ se považuje stav, kdy osoba je schopna navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, plánovat a uspořádat osobní aktivity, styku se společenským prostředím, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí jako např. vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.
35. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „péče o domácnost“ se považuje stav, kdy osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí, obsluhovat topení a udržovat pořádek.
36. Z obsahu předloženého správního spisu soud zjistil, že dne 10. 4. 2019 podala žalobkyně žádost o příspěvek na péči. Dne 17. 6. 2019 bylo provedeno v místě bydliště žalobkyně sociální šetření pro účely řízení o příspěvku na péči. V rámci tohoto sociálního šetření bylo zjištěno k jednotlivým základním životním potřebám, že žalobkyni podává podle jejího tvrzení pečující osoba léky 2x denně, ona sama si je někdy vezme, jindy ne. K lékařům je žalobkyně převážena kamarádem, neuvedla, že by byla doprovázena pečující osobou. Opatrovník žalobkyně uvedl, že je nutný dohled nad podáním léků, neboť žalobkyně léky opakovaně nadužívala. K základní životní potřebě mobility ze sociálního šetření vyplývá, že žalobkyně se zvládala otočit na lůžku, zpět se do lůžka otočila, vstávala a stála bez pomoci, ale uváděla bolestivost obou dolních končetin po prodělaném úraze v roce 2019. Žalobkyně dále při sociálním šetření uvedla, že pohyb v terénu po rovině zvládá, jistí se o vycházkovou hůl. Dále uvedla, že se sama pohybuje po městě, kde navštěvuje obchody, ale občas přitom má vidiny a potom pečující osobě nebo řidiči volá. Zprvu však uváděla, že se orientuje pouze v místě bydliště. Schody podle vlastních slov žalobkyně zvládala překonávat špatně, zvládala je ale překonat v obou směrech, jistila se o zábradlí a kompenzační pomůcky. Rozsah hybnosti v horních končetinách byl přiměřený, úchop plně zachován. Žalobkyně dále zvládala manipulovat s předměty v rámci stolu a přenášet je, ačkoli sama uváděla, že neví. Žalobkyně dokázala navodit a udržet oční kontakt, své jméno uvedla a na oslovení reagovala. Žalobkyně dále během sociálního šetření uvedla, že má vidiny a třes, který ale během sociálního šetření nenastal. Rovněž uvedla, že komunikuje s mrtvými. K základní životní potřebě komunikace ze sociálního šetření vyplynulo, že verbální komunikaci žalobkyně zvládá, jednoduchému obsahu porozumí, odpovídá k tématu, ve větách, ale má omezenou slovní zásobu. Uvedla, že neumí psát, podepsat se ale zvládla. Zrak a sluch měla přiměřený věku. K základní životní potřebě stravování žalobkyně během sociálního šetření uvedla, že si nezvládá zajistit přípravu jídla, obědy si kupuje nebo vaří pečující osoba, ona sama si jídlo nepřipraví ani neohřeje. Nají se

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 8. strana)

sama, ale přípravu teplých nápojů též nezvládá. K základní životní potřebě oblékání a obouvání žalobkyně vypověděla, že si vrchní díly oblékne i svlékne, spodní nikoli, vrstvení prádla si uvědomuje, vhodnost vůči klimatu vyhodnotí. Boty si obuje, knoflíky a zipy nezapne. K tělesné hygieně žalobkyně uvedla, že ji pečující osoba každé ráno a večer koupe, ona sama to zapomněla po úmrtí své dcery. Do sprchového koutu se sama nepřemístí a regulovat teplotu neumí. Uvedla, že chodí na nehty a na dolních končetinách jí nehty stříhá pečující osoba. Opatrovník uvedl, že se žalobkyně do sprchového koutu přemístí, neumí z něj sama vyjít, zvládá se sama omýt, regulovat teplotu umí. K výkonu fyziologické potřeby žalobkyně uvedla, že používá inkontinenční pomůcky, obvodní lékař předepisuje plenové kalhotky. Žalobkyně uvedla, že jí uniká stolice, protože se nezvládne správně utřít. Na vyšetření u odborného lékaře byla a vše bylo v pořádku. Pečující osoba uvedla, že žalobkyně má i únik moči. K péči o domácnost žalobkyně uvedla, že nic nedělá od doby, kdy jí zemřela dcera. V závěru záznamu ze sociálního šetření je uvedeno, že během šetření žalobkyně k většině úkonů péče o svou osobu uvedla, že úkon nezvládá od úmrtí své dcery před jedenácti lety. Ze spisové dokumentace jejího syna však vyplývají nesrovnalosti ve výpovědi žalobkyně. Při sociálním šetření syna žalobkyně dne 18. 2. 2019 vyšlo najevo, že obědy synovi zajišťuje a o domácnost se stará matka, tj. žalobkyně.

37. Dne 10. 7. 2019 byl vypracován posudek o zdravotním stavu žalobkyně posudkovou lékařkou MUDr. M. V. Posudková lékařka konstatovala, že se u žalobkyně jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je schizoafektivní porucha depresivního typu u simplexní osoby. Dle nálezu psychiatra ze dne 28. 3. 2018 byla žalobkyně lucidní, plně orientovaná, jen lehce nepřesně v čase, myšlení koherentní, přetrvávaly auditivní a vizuální halucinace, které ale nebyly blíže specifikovány a konstatovány jen na základě výpovědi žalobkyně. Jedná se o schizoafektivní poruchu depresivního typu. Stejně závěry vyplývaly i ze zprávy z psychiatrie ze dne 27. 2. 2019. Na základě uvedených zjištění posudková lékařka dospěla k závěru, že žalobkyně nezvládá jednu základní životní potřebu, a to péče o zdraví, a tedy není osobou, která se považuje podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách za závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Posudková lékařka uzavřela, že žalobkyně je osobou starší 18 let věku, která nesplňuje zdravotní podmínky pro uznání stupně závislosti a její dlouhodobý zdravotní stav nevede k neschopnosti zvládat alespoň tři nebo čtyři základní životní potřeby. Správnímu orgánu prvního stupně došlo dne 29. 7. 2019 podání žalobkyně označené jako „*Vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí*“, ve kterém žalobkyně uvedla, že základní životní potřeby péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost je schopna již ze samotné povahy svého onemocnění zvládat velmi omezeně. K vyjádření žalobkyně přiložila lékařskou zprávu svého ošetřujícího psychiatra MUDr. F. ze dne 1. 7. 2019. Správní orgán prvního stupně následně požádal Okresní správu sociálního zabezpečení Ústí nad Labem o nové přehodnocení zdravotního stavu žalobkyně. Posudková lékařka ve vyjádření ze dne 1. 8. 2019 uvedla, že neshledala důvody ke změně původního posudkového závěru ze dne 10. 7. 2019.
38. Následně na základě posudku posudkové lékařky bylo vydáno prvostupňové rozhodnutí ze dne 23. 8. 2019, č. j. 154567/2019/UUA, kterým byl žalobkyni nepřiznán příspěvek na péči. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně dne 18. 9. 2019 odvolání. V odvolání žalobkyně zdůraznila, že posudek posudkové lékařky ze dne 10. 7. 2019 pokládá za nepřesvědčivý pro rozpory s posudkem o invaliditě žalobkyně, znaleckým posudkem vypracovaným v řízení o omezení svéprávnosti žalobkyně a závěry ze sociálního šetření.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 9. strana)

Žalobkyně shledávala rovněž podstatnou vadu posudku v neprovedení lékařské prohlídky a nesprávně zjištěné zvládání základních životních potřeb.

39. V rámci odvolacího řízení žalovaný požádal o posudek v souladu s ustanovením § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, posudkovou komisi v Ústí nad Labem. Posudková komise jednala dne 3. 6. 2020 bez přítomnosti žalobkyně, která byla k jednání posudkové komise pozvána, ale následně se omluvila. Posudková komise jednala ve složení MUDr. H. H. jako předsedkyně, prim. MUDr. Z. S. – psychiatricka, M. V. jako tajemnice a dospěla k závěru, že žalobkyně není osobou starší 18 let věku, která se podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Posudková komise konstatovala, že se u žalobkyně jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, v jehož důsledku žalobkyně nezvládala hraničně jednu základní životní potřebu, a to osobní aktivity. Posudková komise uvedla, že z podkladové dokumentace jasně vyplývá, že žalobkyně je plně orientovaná, chování, komunikace, paměť a intelekt jsou subnormní – persona simplex, zrak a sluch věku přiměřený funkční nález, bez závažné poruchy kognice a fatické poruchy. Posudková komise pokračovala, že žalobkyně je kardiopulmonálně kompenzovaná bez projevů oběhové nedostatečnosti, břicho bez popisované hmatné patologie, kontinentní. Horní končetiny bez deformit a popisovaných závažných funkčních deficitů s aktivní hybností, dolní končetiny bez zánětlivých změn a otoků, jinak bez popisovaných těžkých funkčních deficitů a defigurací či destrukce skeletu. Orientována neurologicky bez lateralizace, stoj a chůze samostatné. Ze zhodnocení zdravotního stavu žalobkyně při jednání posudkové komise dne 3. 6. 2020 odbornou lékařkou v oboru psychiatrie prim. MUDr. S. vyplývá, že žalobkyně byla opakovaně vyšetřena na komisi i v psychiatrické ambulanci, během vyšetření jsou opakované rozpory mezi tím, co žalobkyně uvádí a projevy při vyšetření. Na jednu stranu je při posouzení v červenci 2019 uvedeno, že se žalobkyně stará o mentálně postiženého syna, ona sama v únoru 2019 udala v psychiatrické ambulanci auditivní a vizuální halucinace, přičemž v červnu 2019 nebyly psychotické fenomény zjištěny a žalobkyně se jevila silně utlumená psychofarmaky. Posudková komise pokračovala, že již v minulosti bylo u žalobkyně zjevné nadužívání anxyolitik, výrazně účelové projevy, nelze vyloučit i agravaci a simulaci, když žalobkyně například tvrdila, že neumí číst a psát, přitom pracovala jako prodavačka a v sešitu má jména a telefonní čísla známých. Žalobkyně při vyšetření v únoru 2019 lékaři sdělila, že si zavolá taxík. Odborná lékařka konstatovala, že popisované auditivní a vizuální halucinace jsou u některých etnik běžné po názvem mulo a nelze je považovat za psychotické fenomény. Stav žalobkyně odpovídal především smíšené poruše osobnosti u primárně simplexní osoby, anamnesticky vedeno jako schizoafektivní porucha. Posudková komise dále shrnula obsah předložených lékařských zpráv ošetřujícího psychiatra MUDr. F. Posudková komise uvedla, že subjektivně uváděná inkontinence moči a stolice nemá podklad v objektivním organ. korelátu potíží a používání inkontinenčních pomůcek byla žalobkyně schopná zvládat samostatně. Posudková komise připomněla, že žalobkyně jezdí sama do města, kde se samostatně bez problémů pohybuje a orientuje, nemá ani závažné smyslové postižení. Komunikuje přiměřeně ke své simplexnosti, nemá žádné pohybové ani orientační postižení a z hlediska somatického nemá rovněž žádné funkční postižení s dopadem na její soběstačnost v základních životních potřebách. Posudková komise uvedla, že podrobně prostudovala mimo jiné i výsledky sociálního šetření ze dne 17. 6. 2019, které vzala při hodnocení zdravotního stavu žalobkyně v úvahu. Posudková komise však zdůraznila, že musí při hodnocení zdravotního stavu vycházet především z funkčních důsledků zdravotního postižení a sociálního šetření nebylo provedeno v souladu se zdravotním stavem Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

žalobkyně, protože bylo zkreslené cíleně podávanými informacemi. Posudková komise uvedla, že se u žalobkyně jedná o ukázkovou snahu k cílenému získávání dalších finančních prostředků. Posudková komise pokračovala, že se plně neztotožnila se závěrem posudkové lékařky Okresní správy sociálního zabezpečení Ústí nad Labem, protože jako nezvládnutou neuznala základní životní potřebu péče o zdraví, ale osobní aktivity, neboť má žalobkyně přiznán invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně. Posudková komise uvedla, že nenašla objektivní funkční korelát k samostatnému nezvládání ostatních základních životních potřeb. Posudková komise uzavřela, že námitky žalobkyně uvedené v odvolání nebyly oprávněné a nálezy doložené v průběhu odvolacího řízení nedeklarují změnu zdravotního stavu ve smyslu zhoršení.

40. Žalobkyně se s posudkem posudkové komise v Ústí nad Labem ze dne 3. 6. 2020 neztotožnila a žalovanému zaslala vyjádření ze dne 7. 7. 2020 označené jako „*Vyjádření žadatelky – žádost o zaslání posudku – žádost o prodloužení lhůty k vyjádření se k podkladům pro vydání rozhodnutí*“. Ve svém vyjádření žalobkyně namítala, že posudek je zjevně předčasný, neboť při omluvě z jednání žádala o odročení jednání komise, přičemž byla ujištěna, že jí bude doručena pozvánka k jinému jednání. Následně již ze strany posudkové komise žalobkyně nebyla kontaktována a posudek byl vyhotoven bez jejího osobního vyšetření. Žalobkyně z těchto důvodů žádala o doplnění posudku a provedení lékařské prohlídky.
41. Následně žalovaný požádal posudkovou komisi v Ústí nad Labem o vypracování doplňujícího posudku. Posudková komise v Ústí nad Labem jednala dne 9. 11. 2020 bez přítomnosti žalobkyně, která byla k jednání posudkové komise pozvána, ale následně se omluvila. Posudková komise jednala ve složení MUDr. H. H. jako předsedkyně, prim. MUDr. Z. S. – psychiatricka, M. V. jako tajemnice a opětovně dospěla k závěru, že žalobkyně není osobou starší 18 let věku, která se podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Posudková komise uvedla, že žalobkyně byla osobně přítomná při jednání posudkové komise dne 10. 6. 2019 a vyšetřena prim. MUDr. S. Při jednání posudkové komise žalobkyně uvedla, že neví, kdy se narodila, nezná adresu svého bydliště, neuklízí, nevaří, pouze leží. Neumí číst ani psát, zapomněla to, ale paradoxně má s sebou notýsek, kde má jména a telefonní čísla, které umí běžně používat. Na většinu otázek odpovídala slovem nevím. Žalobkyně byla zcela jistě utlumena psychofarmaky v kombinaci s projevy výrazně účelovými ve smyslu agravace až simulace. Byla celkově dobře upravená, měla upravené nalakované nehty, upravené obočí, upravené a obarvené vlasy. Posudková komise uvedla, že žalobkyně neměla deklarovanou fatickou poruchu, závažné smyslové postižení a byl u ní popisován simplexní projev. Pohybové a nosné ústrojí bez deklarovaných závažných funkčních deficitů, chodila bez opěrných a kompenzačních pomůcek. V topic. neurol. nálezu bez patologie, bez motorického oslabení končetin. Kardiopulmonálně byla zcela kompenzovaná, přiměřené výživy. Posudková komise dále stručně shrnula obsah znaleckého posudku MUDr. V. vypracovaného v řízení o omezení svéprávnosti žalobkyně. Posudková komise konstatovala, že se žalobkyně účelově vyhýbá osobnímu jednání v posudkové komisi. Posudková komise v Ústí nad Labem uzavřela, že vyhodnotila skutečnosti, které vedly k požadavku na doplnění posudku a neshledala důvody pro změnu již přijatého posudkového závěru.
42. Žalobkyně se s doplňujícím posudkem posudkové komise v Ústí nad Labem ze dne 9. 11. 2020 neztotožnila a žalovanému zaslala vyjádření ze dne 21. 12. 2020 označené jako „*Vyjádření žadatelky*“, jehož přílohou byla lékařská zpráva MUDr. F. ze dne 16. 11. 2020. V tomto vyjádření uvedla, že nebyla osobně vyšetřena posudkovou komisí s totožnou

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 11. strana)

argumentací, jaká je uvedena v žalobě. Žalobkyně rovněž ve vyjádření namítala, že jí nemělo být přičítáno k tíži, že se k jednání posudkové komise dne 10. 6. 2019 dostavila upravená a iniciovala řízení o omezení svéprávnosti. Žalobkyně dále vyjádřila pochybnosti o nestrannosti členů posudkové komise a navrhla zpracování revizního posudku u posudkové komise v Praze.

43. Na základě výše uvedených závěrů posudkové komise v Ústí nad Labem bylo následně vydáno žalobou napadené rozhodnutí, kterým bylo prvostupňové rozhodnutí potvrzeno a odvolání žalobkyně zamítnuto.
44. Soud se nejprve zabýval námitkou žalobkyně, že je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné v části týkající se jejího samostatného zvládání základních životních potřeb orientace, komunikace a péče o zdraví.
45. Soud na tomto místě konstatuje, že pokud jde o správnost zjištěného zdravotního stavu žalobkyně, jedná se o odbornou medicínskou otázku, kterou nemůže soud a v zásadě ani správní orgán sám posoudit pro nedostatek odpovídající odborné kvalifikace, a proto se musí spoléhat na posudky předkládané k tomu kvalifikovanými odborníky – tj. posudkovými lékaři. V rozsudku ze dne 1. 2. 2022, č. j. 1 Ads 482/2020-33, Nejvyšší správní soud uvedl, že správní řízení ve věci příspěvku na péči se vyznačuje tím, že rozhodující důkaz představuje odborný posudek o zdravotním stavu a závislosti žadatele na pomoci jiné osoby. K tomu je možno dále odkázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 12. 2021, č. j. 4 Ads 184/2021-30, v němž bylo konstatováno, že „*v posudku takové odborné lékařské komise se přitom hodnotí nejenom celkový zdravotní stav účastníka řízení, nýbrž se v něm zaujímají i posudkové závěry ohledně splnění v zákoně stanovených kritérií pro přiznání dávky či průkazu osoby zdravotně postižené. Tento posudek je tedy ve správním a následně v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a proto je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Posudek lze však považovat za úplný a přesvědčivý jen v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným žalobcem a tyto své posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodní. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku způsobující jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost přitom nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici (srov. rozsudky NSS ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003-48; ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003-61, č. 511/2005 Sb. NSS, nebo ze dne 9. 2. 2006, č. j. 6 Ads 25/2004-58)*“. V kontextu naplnění výše zmíněných požadavků lze dále poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2019, č. j. 8 Ads 331/2018-37, ze kterého plyne, že „*aby byl posudek jednoznačný, úplný a přesvědčivý, je třeba, aby se vypořádal se všemi relevantními podklady a přezkoumatelnou úvahou z nich vyvodil závěry podstatné pro posouzení zdravotního stavu osoby (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Ads 156/2014-28)*“. Splnění požadavku úplnosti a přesvědčivosti posudku musí vyhodnotit jak správní orgán před vydáním rozhodnutí, tak krajský soud při přezkumu takového rozhodnutí. Výsledný posudek tedy sice podléhá hodnocení a jeho správnost není nikterak presumována, ale je přezkoumatelný pouze omezeně, neboť soud nedisponuje potřebnými odbornými znalostmi (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2019, č. j. 8 Ads 331/2018-37).
46. Soud tedy s ohledem na výše uvedenou judikaturu připomíná, že mu nepřisluší hodnotit zvládání základních životních potřeb žalobkyní. Soud připouští, že podle § 2a vyhlášky platí, že pro nezvládání základní životní potřeby stačí, pokud není osoba schopna

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 12. strana)

z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu schopna zvládat některou z aktivit takové základní životní potřeby. Žalobkyně však konkrétně nenamítala, které z jednotlivých aktivit namítaných základních životních potřeb nezvládá, nýbrž pouze obecně konstatovala, že se žalovaný nevypořádal s tím, že se posudková komise ke zvládání jednotlivých aktivit nevyjádřila vůbec. Soud rovněž upozorňuje, že posudková komise neměla povinnost vypořádat se samostatně s každou aktivitou jednotlivých základních životních potřeb, pokud nebyly konkrétně namítány.

47. K základní životní potřebě komunikace posudková komise v posudku ze dne 3. 6. 2020 uvedla, že žalobkyně tvrdí, že neumí číst a psát, ale má mobilní telefon a sešit, ve kterém má napsaná jména a čísla. Žalobkyně totéž uvedla v podané žalobě, kdy na jednu stranu tvrdí, že má potíže při používání prostředků na dálku a zapoměla číst a psát, na druhé straně sama uvedla, že opakovaně telefonuje sociálním pracovním a úřadům. Soud souhlasí s názorem posudkové komise, že skutečnost, že žalobkyně bez problémů ovládá mobilní telefon, zpochybňuje její tvrzení o zapomenutí číst a psát. K tvrzení žalobkyně, že není schopna verbalizovat svá přání, soud odkazuje na závěr posudkové komise, podle kterého žalobkyně komunikuje přiměřeně své simplexnosti, rovněž při sociálním šetření ze dne 17. 6. 2019 žalobkyně sama komunikovala se sociální pracovníci.
48. K základní životní potřebě péče o zdraví soud nejprve podotýká, že si je vědom toho, že tato základní životní potřeba byla u žalobkyně uznána jako nezvládnutá v řízení před správním orgánem prvního stupně. Soud připouští, že v doplňujícím posudku posudkové komise v Ústí nad Labem ze dne 9. 11. 2020 je u žalobkyně „*opakovaně uvedeno nadužívání anxyolitik*“. Posudková komise v doplňujícím posudku ze dne 9. 11. 2020 rovněž citovala vyšetření psychiatrickou MUDr. Z. ze dne 18. 9. 2020, ze kterého vyplývá, že žalobkyně nadužívá lék Rivotril a naopak neužívá lék Kveitax, který užívat má. Námitka žalobkyně, že v části týkající se zvládání základní životní potřeby péče o zdraví je doplňující posudek posudkové komise ze dne 9. 11. 2020 vnitřně rozporný, je tedy důvodná. Soud však upozorňuje, že i pokud by posudková komise uznala jako nezvládnutou základní životní potřebu péče o zdraví, nevedlo by nezvládnutí celkem pouze dvou základních životních potřeb k přiznání příspěvku na péči žalobkyni, neboť k přiznání statutu osoby závislé na pomoci, dohledu či péči jiné fyzické osoby alespoň v I. stupni závislosti je nutné nezvládnutí minimálně tří základních životních potřeb. Ačkoli byl tedy doplňující posudek ze dne 9. 11. 2020 zatížen vadou, nemohla tato vada mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, a proto soud nepřistoupil ke zrušení napadeného rozhodnutí.
49. K základní životní potřebě orientace soud uvádí, že posudková komise v posudku ze dne 3. 6. 2020 a doplňujícím posudku ze dne 9. 11. 2020 vysvětlila, z jakých důvodů považuje žalobkyni za plně orientovanou a uvedla, že neshledala u žalobkyně objektivní funkční korelát k samostatnému nezvládání této základní životní potřeby. Zvládání základních životních potřeb je u každé osoby hodnoceno individuálně a z právních předpisů nikterak nevyplývá, že určité diagnózy samy o sobě bez dalšího zakládají nezvládnutí některých základních životních potřeb, a tedy nárok na příspěvek na péči. Rovněž tak je ryze subjektivním přesvědčením žalobkyně, že měl dát žalovaný podnět opatrovnickému soudu k zahájení řízení o navrácení její plné svéprávnosti. Omezení svéprávnosti z důvodu duševní choroby samo o sobě ještě neimplikuje fakt, že osoba nezvládá samostatně základní životní potřebu orientace. Žalobkyně sama v podané žalobě uvedla, že k podání návrhu na omezení své svéprávnosti byla vedena uzavíráním nevýhodných smluv. Proto je omezena v nakládání s majetkovými hodnotami. Z této skutečnosti samotné nikterak nevyplývá, že žalobkyně nezvládá základní životní potřebu orientace. V opačném případě by bylo možné

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 13. strana)

dospět k absurdnímu závěru, že omezení svéprávnosti k určitým právním jednáním z důvodu duševní choroby znamená nezvládání základní životní potřeby orientace, a tedy může založit nárok na příspěvek na péči. Soud nepovažuje za zmatečné, že žalovaný neinicioval navrácení plné svéprávnosti žalobkyni.

50. Žalobkyně rovněž ve vztahu k nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí namítala, že se žalovaný v rozporu s § 68 odst. 3 správního řádu nevypořádal se znaleckém posudkem vypracovaným v řízení o omezení svéprávnosti žalobkyně, ze kterého vyplývá její závislost na péči třetí osoby. Žalobkyně rovněž namítala, že žalovaný řádně neodůvodnil odmítnutí jejích návrhů na provedení důkazů revizním posudkem požádaným u posudkové komise v Praze, znaleckým posudkem vypracovaným v řízení o omezení svéprávnosti žalobkyně, posudkem o invaliditě a lékařskou prohlídkou žalobkyně.
51. Podle § 68 odst. 3 věty první správního řádu platí, že v odůvodnění rozhodnutí se uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.
52. S odkazem na shora citovaný § 68 odst. 3 správního řádu soud konstatuje, že z odůvodnění rozhodnutí musí být vždy zřejmé, z jakých skutkových zjištění správní orgán ve vztahu k jím vyhlášenému výroku vycházel a na základě jakého právního názoru k závěrům o něm dospěl. Správní rozhodnutí, které takovouto skutkovou a právní úvahu neobsahuje, je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť nemůže plnit svou základní funkci, tedy osvětlit účastníkům řízení, na základě jakých skutečností bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno v jeho výroku (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006-36, ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 As 10/2005-298, ze dne 11. 8. 2004, č. j. 5 A 48/2001-47, nebo ze dne 17. 9. 2003, č. j. 5 A 156/2002-25).
53. Z ustálené judikatury soudů ve správním soudnictví vyplývá, že o nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů se jedná zejména tehdy, opomene-li správní orgán či soud na námitku účastníka reagovat. Pokud se správní orgán podstatou námítky řádně zabývá a vysvětlí, proč nepovažuje argumentaci účastníka za správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny myslitelné aspekty vznesené námítky, o nepřezkoumatelnost rozhodnutí se nejedná. Správní orgány a soudy nemají povinnost vypořádat se s každou dílčí námitkou, pokud proti tvrzení účastníka řízení postaví právní názor, v jehož konkurenci námítky jako celek neobstojí. Rozhodnutí správního orgánu není nepřezkoumatelné, pokud je odpověď na dílčí odvolací námitku alespoň implicitně obsažena v odůvodnění (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2020, č. j. 1 Afs 68/2020-31, ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64, ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 As 221/2014-43, nebo ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017-38 a nález Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08).
54. K tomu soud upozorňuje, že v případě řízení o omezení svéprávnosti a řízení ve věcech příspěvku na péči se jedná o dvě odlišná řízení upravená odlišnou právní úpravou a podmínky pro přiznání nároků v obou řízeních jsou taktéž různé. Stejně tak nelze slučovat řízení o invaliditě, ve kterém je rozhodující míra poklesu pracovní schopnosti, a řízení o příspěvku na péči, ve kterém je posuzována závislost na péči jiné fyzické osoby. Přiznání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně nevede automaticky k závěru o závislosti. I osoba, které výrazně poklesne schopnost soustavné výdělečné činnosti, může mít zachovánu způsobilost zvládat základní životní potřeby v plné míře. Tyto skutečnosti

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 14. strana)

nejsou úzce provázány. Skutečnost, že je žalobkyně omezená ve svéprávnosti a je poživatelkou invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, nejsou skutečnosti, které by mohly mít vliv na posouzení jejích schopností zvládat základní životní potřeby.

55. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vysvětlil, že neshledal objektivní důvod k předání věci posudkové komisi v Praze k vypracování srovnávacího posudku. Žalovaný rovněž vysvětlil, proč podkladovou dokumentaci považoval za úplnou a skutkový stav věci za dostatečně zjištěný. Žalovaný chtěl vyhovět požadavkům žalobkyně na přítomnosti při jednání posudkové komise, avšak žalobkyně se opakovaně nedostavila a k vypracování posudku byla podkladová dokumentace dostatečná. Ačkoli si jistě lze představit rozsáhlejší odůvodnění, žalovaný podle názoru soudu vysvětlil, proč návrhům žalobkyně na provedení důkazů nevyhověl. Znalecký posudek MUDr. V. vypracovaný v řízení o omezení svéprávnosti žalobkyně citovala posudková komise v doplňujícím posudku ze dne 9. 11. 2020, který vzal žalovaný za podklad pro vydání rozhodnutí. Posudková komise hodnotila všechny podklady v jejich vzájemném souhrnu.
56. Žalobkyně rovněž namítala, že se žalovaný opomenul vypořádat s tvrzením posudkové komise, podle něhož se u žalobkyně nejedná o schizoafektivní poruchu, nýbrž o smíšenou poruchu osobnosti. Žalobkyně zároveň poukazovala na rozpory mezi posudkovým hodnocením a podklady pro vydání rozhodnutí, zejména s lékařskou dokumentací ošetřujícího psychiatra MUDr. F., znaleckým posudkem MUDr. E. V. vypracovaným v řízení o svéprávnosti žalobkyně a posudkem o invaliditě ze dne 13. 6. 2019.
57. K tomu soud uvádí, že s ohledem na výše uvedenou judikaturu výsledný posudek posudkové komise podléhá pouze omezenému přezkumu jak ze strany soudu, tak ze strany správního orgánu. V diagnostickém souhrnu posudková komise u žalobkyně uvedla v doplňujícím posudku ze dne 9. 11. 2020 schizoafektivní poruchu u osoby simplex a v posudku ze dne 3. 6. 2020 smíšenou poruchu osobnosti i schizoafektivní poruchu dle anamnézy. Posudková komise tedy nepopřela, že žalobkyně trpí schizoafektivní poruchou a nezpochybnila tak obsah předložených lékařských zpráv.
58. Soud ze správního spisu zjistil, že žalobkyně k odvolání přiložila posudek o invaliditě vypracovaný posudkovou lékařkou MUDr. M. V. pro Okresní správu sociálního zabezpečení Ústí nad Labem ze dne 13. 6. 2019, rozsudek Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 6. 4. 2017, č. j. 58 Nc 5480/2015-70, o omezení svéprávnosti žalobkyně a lékařskou zprávu MUDr. D. F. ze dne 16. 9. 2019. V posudku ze dne 3. 6. 2020 posudková komise uvedla, že doložená lékařská zpráva MUDr. F. nepřináší nové posudkově významné skutečnosti a je v souladu s posudkovým zhodnocením a závěrem. V doplňujícím posudku ze dne 9. 11. 2020 se posudková komise ke znaleckému posudku MUDr. V. vyjádřila tak, že z něj vyplývá, že je žalobkyně schopna zúčastnit se soudního jednání, určit si svého budoucího opatrovníka a rovněž do jejích schopností náleží porozumět vydanému rozhodnutí v základním smyslu. Soud rovněž připomíná, že žalobkyně nekonkretizovala, ohledně kterých základních životních potřeb se posudková komise v Ústí nad Labem odklonila od závěrů ve výše zmíněných přílohách k odvolání. Z posudku o invaliditě ze dne 13. 6. 2019 vyplývá, že žalobkyně trpí schizoafektivní poruchou depresivního typu u simplexní osoby s oscilací stavu. V posudku MUDr. V. byla posuzována především schopnost žalobkyně samostatně činit právní úkony a nakládat s majetkem, přičemž její diagnóza byla stanovena totožně jako výše. Stejný závěr vyplýval i z předložené lékařské zprávy MUDr. D. F. ze dne 16. 9. 2019. Soud tedy neshledal, že by

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 15. strana)

hodnocení posudkové komise v Ústí nad Labem bylo rozporné s podklady pro vydání rozhodnutí.

59. Žalobkyně dále namítala, že se žalovaný opomenul vypořádat s jejím vyjádřením k podkladům pro vydání rozhodnutí ze dne 21. 12. 2020.
60. Žalovaný se podle názoru soudu vyjádřením žalobkyně ze dne 21. 12. 2020 zabýval, neboť jej v napadeném rozhodnutí citoval a uvedl, že posudková komise shledala podkladovou zdravotnickou dokumentaci za dostatečnou k posouzení zdravotního stavu žalobkyně. Žalovaný uvedl, že povinnost přítomnosti posuzované osoby při jednání posudkové komise není zákonem stanovena. Žalovaný vysvětlil, proč považoval doplňující posudek posudkové komise v Ústí nad Labem ze dne 9. 11. 2020 za úplný, objektivní a přesvědčivý důkazní prostředek. Námitka žalobkyně tedy není důvodná.
61. K odkazu žalobkyně na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2017, č. j. Ads 80/2016-22, soud uvádí, že v odkazovaném případě se jednalo o závažné rozpory mezi posudkem posudkové komise a posudkem vypracovaným v prvostupňovém řízení, záznamem ze sociálního šetření a podkladovou zdravotnickou dokumentací. Posudková komise se rovněž nevypořádala s rozpory mezi jednotlivými podklady. Nejvyšší správní soud v tomto případě uvedl, že s rozpory v jednotlivých podkladech se musí posudková komise náležitě vyrovnat, a to zejména s rozpory vztahujícím se k jednotlivým kritériím sporných posuzovaných schopností. Nejvyšší správní soud uvedl, že pokud se posudková komise nevypořádala s rozpory, které se týkají kritérií pro posouzení schopnosti stěžovatele zvládat základní životní potřeby, postupovala nesprávně. V žalobkyní odkazovaném případě se tedy jednalo o situaci, kdy i přes závažné rozpory nebylo dožádáno doplnění posudku. Nejvyšší správní soud rovněž uvedl, že vyšetření posuzované osoby by mělo být pravidlem, od kterého se lze odchýlit pouze tehdy, pokud je možno vypracovat jednoznačný, úplný a přesvědčivý posudek na základě písemných podkladů, přičemž musí být zohledněny konkrétní okolnosti případu. Soud považuje odkaz na výše uvedený rozsudek Nejvyššího správního soudu za nepřiléhavý, neboť v případě žalobkyně nedošlo k závažným rozporům mezi podkladovou dokumentací a posudkem posudkové komise. K odkazu žalobkyně na nález Ústavního soudu ze dne 6. 3. 2018, sp. zn. III ÚS 4160/16, soud uvádí, že v tomto případě se jednalo o opakované a zásadní změny v posouzení a určení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a data vzniku invalidity. Rovněž tento odkaz soud nepovažuje za přílehavý.
62. Soud shrnuje, že se doplňující posudek posudkové komise v Ústí nad Labem ze dne 9. 11. 2020 ve spojení s posudkem ze dne 3. 6. 2020 opíral o dostatečné podklady, lékařské nálezy a další listiny předložené žalobkyní v odvolacím řízení. Posudky se vyjadřují ke všem žalobkyní zpochybňovaným základním životním potřebám, závěrům ze sociálního šetření a posudková komise své závěry dostatečným způsobem odůvodnila. Soud tedy shledal doplňující posudek posudkové komise v Ústí nad Labem ze dne 9. 11. 2020 ve spojení s posudkem ze dne 3. 6. 2020 dostatečně přesvědčivým, úplným a objektivním, aby na jeho základě bylo vydáno žalobou napadené rozhodnutí. Posudky posudkové komise došlo dle soudu k dostatečné objektivizaci zdravotního stavu žalobkyně a jejích schopností zvládat základní životní potřeby. Námitku, že je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, posudek a hodnocení zvládání základních životních potřeb nepřesvědčivé, tedy soud neshledal jako námitku, která by odůvodňovala zrušení žalobou napadeného rozhodnutí, a to i s přihlédnutím k výše uvedenému vnitřnímu rozporu ohledně zvládání základní životní potřeby péče o zdraví. I v případě, že by tato potřeba byla přiznána jako nezvládnutá,

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 16. strana)

nebylo by totiž možné žalobkyni přiznat příspěvek na péči, protože by se u ní jednalo pouze o dvě nezvládnuté základní životní potřeby, když pro přiznání I. stupně závislosti je nutné nezvládat alespoň tři základní životní potřeby.

63. Žalobkyně dále namítala, že posudková komise v Ústí nad Labem neprovedla osobní vyšetření jejího zdravotního stavu.
64. Podle § 16b odst. 1 zákona o organizaci jsou posudkové komise ministerstva nejméně tříčlenné. Předsedou posudkové komise může být jen lékař. Předseda posudkové komise a tajemník posudkové komise jsou vždy zaměstnanci zařazení k výkonu práce v ministerstvu; tajemník je členem posudkové komise. Dalšími členy posudkové komise jsou odborní lékaři jednotlivých klinických oborů.
65. Podle § 16b odst. 2 zákona o organizaci je posudková komise ministerstva schopna jednat a usnášet se, je-li přítomen posudkový lékař, který je předsedou této komise, tajemník a další lékař. Posudková komise ministerstva se usnáší většinou hlasů; při rovnosti hlasů rozhoduje hlas jejího předsedy.
66. Podle § 16b odst. 3 zákona o organizaci posudkový lékař, který je předsedou posudkové komise ministerstva, řídí jednání této komise, určuje její konkrétní složení a rozhoduje o zařazení jednotlivých případů na pořad jednání komise.
67. Podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách při posuzování stupně závislosti osoby vychází okresní správa sociálního zabezpečení ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.
68. V rozsudku ze dne 8. 11. 2018, č. j. 10 Ads 248/2017-61, Nejvyšší správní soud uvedl, že úkolem posudkových lékařů posudkových komisí Ministerstva práce a sociálních věcí je pouze posudkové zhodnocení nálezů klinických lékařů, které jsou podkladem pro posudek, a nikoli vyšetřování posuzovaných osob. Vyšetření posuzované osoby není zákonem předepsáno, orientační vyšetření při jednání je vhodné provést v případě pochybnosti o průkaznosti některého z nálezů.
69. Vzhledem ke skutečnosti, že v právních předpisech České republiky není nikde výslovně uvedeno, že jednání komise při posouzení stupně závislosti osoby na pomoci jiné fyzické osoby v řízení o příspěvku na péči musí být posuzovaná osoba přítomna, je v kompetenci předsedy posudkové komise a jejích členů, posuzovanou osobu k jednání nepozvat. Uvedené platí za předpokladu, že posudková komise má k dispozici dostatečné množství podkladů, na jejichž základě lze vyhotovit posudek, aby došlo k dostatečnému zjištění skutkového stavu podle § 3 správního řádu. Vzhledem k tomu, že posudková komise v Ústí nad Labem měla v daném případě k dispozici dostatečnou podkladovou dokumentaci, mohla zdravotní stav posoudit i bez přítomnosti žalobkyně. Soud navíc upozorňuje na fakt, že žalobkyně se ve svém vyjádření k posudku ze dne 3. 6. 2020 vyšetření svého zdravotního stavu domáhala a bylo jí vyhověno, neboť byla pozvána k jednání posudkové komise dne 9. 11. 2020. Žalobkyně se z tohoto jednání omluvila a náhradní termín nepožadovala. Soud rovněž připomíná žalobkyni odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2018, č. j. 1 Ads 124/2017-49, podle kterého je sice vyšetření posuzovaného při jednání komise základním prostředkem pro zjištění skutkového stavu, ale pouze pokud by osobní vyšetření posuzované osoby mohlo přinést

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 17. strana)

změnu ve zjištěném stavu. Záleží vždy na povaze onemocnění, zda je nutné provést osobní vyšetření posudkovou komisí. Ve výše citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu se navíc jednalo o případ, kdy nebylo provedeno komplexní psychiatrické vyšetření posuzované osoby jinak. V případě absence komplexního vyšetření se jistě jeví provedení lékařské prohlídky jako potřebnější. Soud se domnívá, že v případě žalobkyně jde o jiný případ. Žalobkyně je dlouhodobě v péči psychiatra a posudková komise měla dostatek zpráv z psychiatrie.

70. Soud rovněž nepřisvědčil tvrzení žalobkyně, že ve věci měla být provedena lékařská prohlídka formou návštěvy v místě jejího bydliště. Soud k žalobkyni odkazovanému čl. 3 odst. 9 Metodického pokynu uvádí, že toto ustanovení ponechává na posouzení předsedy posudkové komise, zda je v případě značné diskrepance mezi závěry lékařských nálezů a zjištěními ze sociálního šetření potřebné přizvat posuzovanou osobu k jednání posudkové komise nebo provést její návštěvu členy posudkové komise v místě bydliště. Z toho vyplývá, že pokud předseda posudkové komise v případě žalobkyně neshledal důvody k provedení lékařské prohlídky v místě jejího bydliště, neměl povinnost jejímu návrhu vyhovět. Soud k námitce rovněž poznamenává, že žalobkyně podle svých slov není schopna ovlivnit, který den bude trpět vidinami. Rovněž tak by nemohla ovlivnit svůj zdravotní stav v den, kdy by byla provedena lékařská prohlídka v místě jejího bydliště.
71. Soud nesouhlasí s tvrzením žalobkyně, že byl žalovaný povinen hodnotit skutečnost, že se z důvodu svého zdravotního stavu nemohla dostavit k jednání posudkové komise, jako relevantní kritérium při posouzení nároku na příspěvek na péči. Takový závěr nevyplývá z právních předpisů a mohl by vést k závěru, že by omluva z jednání posudkové komise svědčila ve prospěch posuzovaných osob.
72. Soud se dále zabýval námitkami žalobkyně, že posudková komise vůči ní nepostupovala nestranně a doplňující posudek ze dne 9. 11. 2020 obsahuje spekulativní dehonestující závěry.
73. Podle § 14 odst. 1 správního řádu každá osoba bezprostředně se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu (dále jen "úřední osoba"), o níž lze důvodně předpokládat, že má s ohledem na svůj poměr k věci, k účastníkům řízení nebo jejich zástupcům takový zájem na výsledku řízení, pro nějž lze pochybovat o její nepodjatosti, je vyloučena ze všech úkonů v řízení, při jejichž provádění by mohla výsledek řízení ovlivnit.
74. Podle § 14 odst. 3 správního řádu může účastník řízení namítat podjatost úřední osoby, jakmile se o ní dozví. K námitce se nepřihlédne, pokud účastník řízení o důvodu vyloučení prokazatelně věděl, ale bez zbytečného odkladu námitku neuplatnil. O námitce rozhodne bezodkladně usnesením služebně nadřízený úřední osoby nebo ten, kdo má obdobné postavení.
75. V rozsudku ze dne 10. 10. 2018, č. j. 6 As 75/2018-85, Nejvyšší správní soud uvedl, že by vznesená námitka podjatosti úřední osoby měla být plausibilně odůvodněná. Buď účastník řízení, nebo úřední osoba sama jsou vždy povinni námitku podjatosti úřední osoby nejen vznést, ale též i odůvodnit, neboť jinak by představený úřední osoby nemohl o jejím vyloučení z provádění úkonů ve věci kvalifikovaně rozhodnout. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že předložit k rozhodnutí nadřízenému je třeba takovou námitku účastníka řízení, z jejíž formulace vyplývá, že se jedná o námitku podjatosti úředních osob či osoby, je alespoň rámcově odůvodněná a její důvody nejsou zjevně nesrozumitelné či nesmyslné. Podle Nejvyššího správního soudu není žádoucí, aby byl vždy jako námitka podjatosti v odvolacím řízení vyhodnocen nesouhlas účastníka řízení s prvostupňovým rozhodnutím, Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

postupem správního orgánu v jiných správních řízeních. Takový postup by pouze oddaloval naplnění účelu správního řízení – vydání rozhodnutí bez zbytečných průtahů. Nejvyšší správní soud uzavřel, že námitka podjatosti dle § 14 správního řádu musí být srozumitelná tak, aby nadřízený mohl důvody podjatosti alespoň obecně přezkoumat.

76. Soud nejprve připouští, že v doplňujícím posudku ze dne 9. 11. 2020 je na str. 3 výslovně uvedeno, že posudkové komisi „*nezbývá než konstatovat, že pos. se účelově vyhýbá osobnímu jednání v posudkové komisi...PK MPSV poté nenalezla význam žádosti odvolacího orgánu k doplňujícímu posudku v osobní přítomnosti posuzované*“. Jakkoli soud připouští, že se v kontextu psychiatrické diagnózy žalobkyně jedná o nevhodnou poznámku, neměla však vliv na celkový závěr o zvládání jednotlivých základních životních potřeb žalobkyní.
77. Soud rovněž dává žalobkyni za pravdu, že doplňující posudek posudkové komise v Ústí nad Labem ze dne 9. 11. 2020 obsahuje některá tvrzení subjektivního charakteru. Jakkoli lze taková vyjádření považovat za nevhodné, podstatné v řízení je zejména to, s jakou přesvědčivostí byl posouzen zdravotní stav žalobkyně, tj. zda byla žalobkyně považována vlivem svého dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu za závislou na pomoci jiné fyzické osoby a v jakém stupni. K výhradě žalobkyně vůči posudkovým závěrům, že popisované auditivní a vizuální halucinace jsou u některých etnik běžné pod názvem „*mulo*“, soud uvádí, že samotné konstatování, že u určitých etnik dochází k určitému jevu, samo o sobě nelze považovat za předsudečné vůči takovému etniku. Soud si dále vyžádal u žalovaného doplnění správního spisu, ze kterého zjistil, že doplňující posudek posudkové komise ze dne 9. 11. 2020 vzal za jeden z podkladů osobní vyšetření žalobkyně psychiatrickou prim. MUDr. S. při jednání posudkové komise dne 10. 6. 2019 v řízení o průkaz osoby se zdravotním postižením. Jakkoli soud připouští, že se jedná o dvě odlišná řízení s odlišným předmětem, převzaté závěry z osobního vyšetření byly použitelné i v řízení o příspěvku na péči. Posudková komise k převzetí závěrů z jiného řízení přistoupila v situaci, kdy se žalobkyně z jednání posudkové komise dne 9. 11. 2020 omluvila. Posudková komise se omezila na konstatování, že se žalobkyně k jednání dne 10. 6. 2019 dostavila upravená. Tato skutečnost mohla podle názoru soudu v posudkové komisi budít odůvodněný závěr, že žalobkyně zvládá, alespoň v určitém segmentu, péči o vlastní osobu. Rovněž konstatování posudkové komise, že žalobkyně iniciovala řízení o omezení svéprávnosti, nezakládá samo o sobě závěr o tom, že byla podezírána z účelového jednání.
78. Soud z obsahu správního spisu rovněž zjistil, že žalobkyně ve svém vyjádření k doplňujícímu posudku ze dne 9. 11. 2020 vyjádřila pochybnosti o nestrannosti členů posudkové komise, omezila se ale pouze na konstatování, že „*vzhledem k tomu, že posudek obsahuje očividné odsudky vůči mé osobě, podle mého názoru je těž dána pochybnost o nestrannosti členů komise, zejména pak o jejich podjatosti či zaujatosti vůči mé osobě*“. Žalobkyně tedy neuvedla žádné konkrétní skutečnosti, které by zavadávaly pochybnosti o vztahu členů posudkové komise k věci, žalobkyni nebo výsledku řízení, a které by zakládaly podjatost členů komise. Žalovaný s ohledem na výše uvedenou judikaturu Nejvyššího správního soudu toto konstatování žalobkyně nevyhodnotil jako námitku podjatosti úřední osoby. Žalobkyně se tedy mylí, pokud se domnívá, že měl žalovaný na její pochybnosti o nestrannosti členů posudkové komise reagovat ve smyslu § 14 odst. 3 správního řádu. Soud rovněž uvádí, že posudková komise není úřední osobou, o jejíž podjatosti lze rozhodovat v rámci námítky podjatosti. Případné stížnosti vůči členům posudkové komise mohla žalobkyně adresovat přímo posudkové komisi v Ústí nad Labem nebo Ministerstvu práce a sociálních věcí jako nadřízenému orgánu dle § 175 zákona č.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 19. strana)

500/2004 Sb., správní řád, což neučinila. Soud shrnuje, že námitky žalobkyně týkající se přístupu posudkové komise vůči její osobě, nepovažuje za důvodné.

79. Soud se dále zabýval námitkou žalobkyně, že měl žalovaný dožádat nové sociální šetření za situace, kdy posudková komise bez jasného vysvětlení označila sociální šetření za nesouladné se zdravotním stavem žalobkyně.
80. Soud připomíná, že posudková komise v posudku ze dne 3. 6. 2020 uvedla, že podrobně prostudovala záznam ze sociálního šetření ze dne 17. 6. 2019 a vzala jej při hodnocení zdravotního stavu žalobkyně v úvahu. Posudková komise podle názoru soudu přesvědčivě vysvětlila, proč považovala sociální šetření za zkreslené žalobkyní podávanými informacemi. Sociální šetření ze dne 17. 6. 2019 bylo nicméně zahrnuto mezi podklady, ze kterých posudková komise v Ústí nad Labem při zpracování posudku ze dne 3. 6. 2020 vycházela. Ze správního spisu soud zjistil, že záznam ze sociálního šetření skutečně obsahuje protichůdné informace. Žalobkyně například tvrdila, že se sama nepřemístí do sprchového koutu, nezvládá regulovat teplotu vody a omýt se. Její opatrovník a zároveň pečující osoba však uvedl, že tyto úkony žalobkyně zvládá. Je zřejmé, že posudková komise na tyto rozpory reagovala a na základě toho dospěla k závěru, že sociální šetření nebylo provedeno v souladu se zdravotním stavem. Soud upozorňuje, že záznam ze sociálního šetření je podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách pouze jedním z podkladů, ze kterých se při posuzování zdravotního stavu pro účely řízení ve věci příspěvku na péči vychází. Posudková komise záznam ze sociálního šetření hodnotila a vzala jej v úvahu.
81. K tvrzení žalobkyně, že žalovaný měl nechat zpracovat revizní sociální šetření v souladu s čl. 3 odst. 7 Metodického pokynu soud uvádí, že čl. 3 odst. 7 Metodického pokynu má coby interní předpis žalovaného pouze doporučující charakter a demonstrativně uvádí případy, ve kterých se doporučuje provést revizní sociální šetření. Jedná se o následující případy:
- a) Záznam o sociálním šetření, který byl proveden v řízení u správního orgánu I. stupně, nemá dostatečnou vypovídající hodnotu z hlediska zjištění schopnosti samostatného života posuzovaného.
 - b) Existují zásadní rozpory mezi sociálním šetřením a posudkem Okresní správy sociálního zabezpečení nevypořádanými lékařskými zprávami a k jejich odstranění nedostačuje vyšetření posuzovaného provedené nebo vyžádané Posudkovou komisí.
 - c) Odvolací správní orgán požaduje posouzení k datu jednání Posudkové komise a od sociálního šetření provedeného v řízení u správního orgánu I. stupně uběhlo více než 6 měsíců a lze důvodně předpokládat, že nové sociální šetření přinese nové skutečnosti.
 - d) Posudková komise zjistí, že v průběhu odvolacího řízení došlo ke změně zdravotního stavu posuzovaného s dopadem na jeho závislost na pomoci jiné fyzické osoby.
 - e) Posudková komise zjistí, že v průběhu odvolacího řízení došlo k zásadní změně přirozeného prostředí posuzovaného.
82. Z uvedených pěti případů na případ žalobkyně nedopadá ani jeden. V úvahu by připadala situace uvedená v písm. a), nicméně v případě žalobkyně se jednalo o takové nedostatky sociálního šetření, které by provedením revizního sociálního šetření nebylo možné odstranit. Nedostatky sociálního šetření nespočívaly v jeho chybném provedení, ale v jeho zkreslení žalobkyní podávanými informacemi. Vzhledem k tomu, že žalovaný využil svou

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 20. strana)

diskreční pravomoc a zpracování revizního šetření neshledal potřebným, soud shledal i tuto námitku žalobkyně jako nedůvodnou.

83. Soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu, je přezkoumatelné, není v rozporu se zákonem. Rovněž správní řízení nebylo zatíženo podstatnými vadami, které by mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci. Soud neshledal, že by došlo k porušení § 3, § 50, § 68 odst. 3 správního řádu ve spojení s § 8 a § 9 zákona o sociálních službách a vyhlášky č. 505/2006 Sb.
84. S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji ve výroku I. rozsudku podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
85. Žalobkyní navržené dokazování napadeným rozhodnutím, rozhodnutím správního orgánu prvního stupně, posudky posudkové komise v Ústí nad Labem, odvoláním a vyjádřením žalobkyně v řízení, rozsudkem Okresního soudu v Ústí nad Labem a posudkem o invaliditě žalobkyně soud v souladu s § 52 odst. 1 neprovedl, neboť v rámci správního soudnictví se dokazování správním spisem neprovádí. Soud neprovedl v souladu s § 52 odst. 1 s. ř. s. dokazování znaleckým posudkem MUDr. E. V., posudkem posudkové komise v Praze a soudně znaleckým posudkem z oboru psychiatrie, a to pro nadbytečnost, neboť obsah správního spisu postačoval k rozhodnutí ve věci a těžiště dokazování leží ve správním řízení a nepřísluší správním soudům toto dokazování nahrazovat.
86. Současně v souladu s ust. § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve výroku II. rozsudku nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobkyně neměla ve věci úspěch a žalovanému náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, a ani je nepožadoval.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 17. ledna 2023

Mgr. Václav Trajer v.r.
samosoudce